

POLITICA RELIGIOASĂ A CURȚII VIENEZE ÎN PRINCIPATUL TRANSILVANIEI (1692-1701): CAZUL ROMÂNILOR

Sorin ȘIPOȘ

Rezumat. În viziunea imperialilor unirea bisericească trebuia să întărească firavul bloc catolic existent în Principat, iar pe de alta, să dinamizeze politic și social și implicit, să lege strâns de dinastie un numeros grup etnic și confesional marginalizat. Fără implicarea autorităților imperiale unirea românilor ar fi avut șanse mici de-a se realiza. În Transilvania sfârșitului de secol XVII, stările din Principat erau dominate de confesiunile Reformei, chiar guvernatorul era calvin. Aderenții Reformei priveau cu reținere și chiar cu ostilitate consolidarea Bisericii Romano-Catolice. Autoritățile imperiale s-au implicat cu prudență la începutul acțiunii unioniste. Dar pe măsură ce stările reformate și-a manifestat dezacordul față de unirea românilor cu Biserica Romei autoritățile imperiale au făcut tot ce era posibil ca românii să se unească doar cu Biserica Romei.

Unirea religioasă s-a realizat în condiții politice extrem de dificile. Tratatul au început sub mitropolitul Teofil, în 1697, au fost purtate cu mare discreție și s-au încheiat în 1701, în vremea lui Atanasie Anghel. Unirea a pornit timid, dar pe măsură ce autoritatea Habsburgilor a crescut în Ardeal, s-au făcut pași tot mai hotărâți. Entuziasmul pentru unire n-a fost mare din partea românilor. Iezuiții și-au îndreptat atenția către conducătorii Bisericii Ortodoxe, cărora le-au prezentat avantajele ce decurgeau din aderarea lor. Mai mult, condițiile puse de către iezuiți s-au dovedit a fi mai blânde decât cele impuse deja de principii calvini. Pentru unire s-au pronunțat la început 12 protopopi, dar pe măsură ce autoritatea imperialilor a crescut în principat și românii au căpătat încredere, numărul protopopilor a crescut la 38 în sinodul din 1698 și la 54 în sinodul convocat de Atanasie Anghel înainte de plecarea la Viena. Punctul culminant în tratativele unirii a fost momentul vienez, când mitropolitul Atanasie Anghel este rehirotonit și numit episcop greco-catolic, consimțind pentru o revenire și nu o unire în Biserica Romano-Catolică și acceptând să întrerupă legăturile cu Bisericele ortodoxe din vecinătatea Transilvaniei.

Prin atragerea românilor la Biserica Greco-Catolică s-a urmărit consolidarea Bisericii Romano-Catolică și implicit dominația Habsburgilor în Transilvania. Unirea religioasă a românilor s-a dovedit a avea consecințe pe care nimeni dintre cei angrenați în realizarea unirii nu le-au bănuțit. Mișcarea națională a românilor ardeleni își are începuturile în acest act religios, cu profunde implicații politice. În egală măsură, unirea a generat conflicte între românii greco-catolici și românii ortodocși, ultimii lipsiți de ierarhie religioasă timp de aproape șase decenii. Într-un asemenea context, românii ortodocși din Transilvania au făcut apel la sprijinul Rusiei și al Mitropoliților ortodocși de la Karlowitz, pentru a-și practica credința.

Cuvinte cheie: Imperiul Habsburgic, români, Transilvania, Biserica Greco-Catolică, Contrareformă

ASPECTE ALE RELATIILOR ANGLO-ROMÂNE DE LA ÎNCEPUTURI PÂNĂ ÎN SECOLUL AL XIX-LEA

Dana PANTEA

Rezumat. Scopul acestui studiu este acela de a arăta că poporul român a avut o gamă largă de relații cu Anglia în ciuda distanței geografice mari dintre cele două țări și a binecunoscutului caracter insular al poporului englez. Se cunoaște preabine influența franceză asupra culturii și dezvoltării societății românești, dar, pe lângă această influență, a existat și cea engleză care și-a lăsat amprenta pe spiritualitatea modernă a poporului român.

Cuvinte cheie: Anglia, Moldova, Valahia, Transilvania, Imperiul Otoman, consul, diplomați,

POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI ÎN RAPOARTELE DIPLOMATULUI PORTUGHEZ MARTINHO DE BREDERODE

Alina STOICA

Rezumat. Articolul de fata vine in completarea celor precedente cu un studiu ce vizeaza istoria raporturilor diplomatice romano-portugheze. Mergand pe urmele unei reprezentative personalitati a diplomatiei portugheze, Martinho Teixeira Homem de Brederode de Cunha, am incercat sa prezentam aici politica externa a Romaniei, in viziunea acestui om politic occidental. Acesta a surprins in Romania un peisaj instabil, acutizat de frecventele schimbări de guvern, de factionalismul partidelor si de trecerea de la un partid la altul. Politica interna a statului roman interbelic a influentat evident si politica externa, pe care Martinho de Brederode o surprinde intr-un mod foarte interesant in rapoartele sale expediate Lisabonei.

Cuvinte cheie: *diplomatie, politica externa, politica, Romania, Portugalia*

DREPTUL SOCIAL EUROPEAN ÎNTRE TRATATUL DE LA ROMA ȘI STRATEGIA DE LA LISABONA

Adrian-Claudiu POPOVICIU

Rezumat. *Globalizarea economiei determină competitivitatea țărilor europene să devină un imperativ categoric. Sporirea competitivității și protecția drepturilor sociale nu se exclud reciproc, din contră, politica socială inovativă joacă un rol esențial în protecția și sporirea competitivității economiei europene în cadrul economiei globale. Standardele educaționale ridicate, o protecție efectivă și eficientă împotriva unor riscuri precum îmbolnăvirile, accidentele, șomajul, ca și o protecție a nivelului de trai al persoanelor în vârstă reprezintă factori decisivi pentru competitivitatea unei economii în era globalității. Din aceste considerente, politica socială actuală joacă un rol cheie în competiția economică globală.*

Cuvinte cheie: *politica socială europeană, drept social european, lucrătorul european, libera circulației a forței de muncă*

INFLUENȚELE STRĂINE ASUPRA REPERTORIULUI MUZICAL MILITAR FRANCEZ, FENOMENE ALE FRONTIERELOR CULTURALE: EXEMPLUL FORȚELOR ARMATE ȘI A LEGIUNII STRĂINE DIN 1950 ÎN ZILELE NOASTRE

Stéphane LEROY

Rezumat. *Cântecele și muzica militară franceze din ziua de azi nu sunt cu totul noi și nici naționale. Ele s-au născut din schimburi umane transnaționale, în contexte de război sau de pace. Ele transformă instituțiile militare în creuzete culturale unde se amestecă genuri, limbi, epoci și Istorie. Lucrarea de față își propune să interogheze influențele străine ca și expresii ale frontierelor culturale. Dacă acest studiu nu este inovator ca prim sens al termenului, plasarea lui într-un context și un demers de istorie culturală este. Nu putem ignora permeabilitatea frontierelor, culturilor și deci a moștenirii culturale pe care aceste cântece o reprezintă. Ele sunt, în primul rând, instrumente de coeziune dar în același timp sunt veritabile documente istorice. Ele permit descrierea unei istorii umane a armatei prin intermediul lor. Prin ce aceste cântece sunt fenomene ale frontierelor culturale? Cum se materializează ele? Care sunt țările de influență? În ce scop unele sunt remaniate?*

Cuvinte cheie: *Transfer cultural, cântece militare, Identitate culturală, cosmopolitism*

JOSEF NADJ: UNGUR ÎN FRANȚA, FRANCEZ ÎN RUSIA

Julie GOTHUEY

Rezumat. *Josef Nadj: Ungur în Franța, francez în Rusia. Născut în Voivodina într-un adevărat mozaic cultural, Josef Nadj, după emigrarea sa în Franța, a devenit un adevărat ambasador al coregrafiei franceze în străinătate. Născut și crescut într-o regiune multiethnică marcată de numeroase schimbări geopolitice pe parcursul secolului XX, Josef Nadj s-a remarcat prin munca sa atât ca membru dar și ca reprezentant al unui grup etnic. Poporul francez l-a considerat întotdeauna ca fiind Celălalt, străinul în mișcare, iar Nadj n-a făcut alceva decât să întărească opinia lor prin dansul său.*

Cuvinte cheie: *frontieră, cultural, etnic, străin, Franța, Voivodina*

ISTORIE ȘI RECONFIGURARE IDENTITARĂ

Barbu ȘTEFĂNESCU

Rezumat. *Lucrarea este un studiu al trecerii de la o anumită identitate, cea națională, care a fost supraestimată de către regimul communist, spre alte tipuri de identități care s-au dezvoltat în timpul ultimelor decenii identitate locală, regional și europeană. Evenimentul care a determinat scrierea acestui articol a fost aniversarea orașului Oradea din 12 Octombrie când orașul celebrează două evenimente de mare însemnătate pentru populația românească 12 Octombrie 1918 și 12 Octombrie 1944, amândouă incumbând conotații negative pentru populația maghiară. Din această cauză atât cetățenii maghiari, cât și personalitățile politice maghiare au recurs la boicotarea anuală a ceremoniilor. Azi, Oradea caută o identitate la care să poată accede toți cetățenii ei, fără a lua în considerare orientarea politică, grupul etnic sau confesiunea de care aparțin, o identitate la care mulți cetățeni au aderat deja făcând uz de o cultură a convergenței și nu a diferenței, cea din urmă a dominând ultimele două secole.*

Cuvinte cheie: *reconfigurarea identității, cultură a diferenței, cultură a convergenței, identitate locală, reconciliere*

CULTURA EUROPEANĂ ÎNTRE DIVERSITATE ȘI UNITATE

Mircea BRIE

Rezumat. *Imaginea culturii europene este dată de asocierea dintre conceptele popor-cultură-istorie-teritoriu, concepte care conferă anumite trăsături locale. Din această relație identificăm un areal cultural cu caracteristici locale, regionale și naționale care depășesc o anumită cultură europeană. Astfel putem identifica cel puțin două construcții identitare culturale la nivel european: o cultură a culturilor, adică un areal cultural cu o identitate particulară locală, regională și națională puternică, sau un arhipelag cultural, care deși comun, este fărâmițat. Privită din orice perspectivă, existența unui areal cultural european nu poate fi negată, deși se poate vorbi și despre diversitate sau continuitate întreruptă. Din punct de vedere metodologic, trebuie să subliniem că, în ciuda abordării pe două nivele, cele două construcții conceptuale nu se exclud una pe cealaltă, conceptul cultură a culturilor desemnează un areal cultural atât particular cât și general.*

Cuvinte cheie: *Europa, diversitate culturală, omogenitate culturală, identitate, interculturalitate*

RELATĂRI ALE MIGRĂRII PROCESUL DE ACULTURALIZARE ÎN CAZUL COMUNITĂȚILOR ROMÂNEȘTI DIN SPANIA

Cătălina ILIESCU GHEORGHIU

Rezumat. *Noile circuite de lucru la nivel mondial precum și delocalizarea capacității de producție generează schimbări nu numai la nivelul mișcărilor de migrație dar și la nivelul noului proces de socializare a emigranților. Migrația care dislocă milioane de oameni și îi relocalizează în noile circuite globale de muncă este condiționată de mulți factori printre care și de creșterea, la nivel mondial, a orașelor care, astfel concentrează servicii științifice, tehnologice și financiare determinând și susținând în felul acesta o mișcare permanentă a anumitor sectoare sociale. În timp ce munca se mișcă dinspre lumea a treia spre lumea întâi, capacitatea de producție se mișcă în sens invers pe baza unei logici exclusiv bazată pe maximizarea profiturilor având prea puțină preocupare spre interesele statelor și trecând cu vederea impactul social, cultural și cel asupra mediului produs de această dublă direcționalitate ale cărei consecințe sunt deseori devastatoare. În peisajul global actual emigranții constituie o cantitate deloc neglijabilă atât pe scara demografică a țărilor dezvoltate cât și în balanța economică a zonelor pe care le-au părăsit. Migrația românească în Spania are rolul unei interfețe între zona post comunistă est europeană, astăzi unul dintre cele mai mari nuclee de emigrație de pe planetă, (Viruela, 2008) și “miticul vest”, interzis timp de decenii, dar care deseori se revelează ca fiind plin de imperfecțiuni și inegalități. În această lucrare voi încerca să scot în evidență aspectele revelatoare cu privire la comunitatea românească din Spania și procesul de aculturalizare prin care trece.*

Cuvinte cheie: *migrația românească, aculturalizare, post communism, teoria narativă, dimensiune socială*

SECURITATEA GLOBALĂ VERSUS SECURITATEA NAȚIONALĂ

Diana GAL

Rezumat. *Securitatea globală versus Securitatea Națională. Emergența conceptului de securitate este posibilă când conceptul a devenit un sens normativ. În acest caz, apare o mare măsură de complexitate rezultând din apariția unei serii de factori (politici, economici, militari, informaționali, etc.) a căror interacțiune a generat o structură a conceptului la mai multe nivele: securitate internațională, securitate regională, securitate națională și, mereu în creștere astăzi, securitatea globală. Acest articol încearcă să prezinte cele mai importante concepte ale securității: securitatea națională și securitatea globală.*

Cuvinte cheie: *stat, securitate, globalizare, securitate națională, NATO.*

RETRASAREA STRUCTURILOR DE GUVERNANȚĂ GLOBALĂ: CE LECȚII TREBUIE ÎNVĂȚATE DIN ULTIMA CRIZĂ FINANCIARĂ?

Georgiana CICEO

Rezumat. *Ținând cont de procesele accelerate de transformare puse în mișcare de impactul forțelor politice economice și tehnologice declanșate de globalizare mijloacele tradiționale de rezolvare a problemelor trebuie să fie reconfigurate deoarece trebuie să recunoaștem prin alăturarea pozițiilor autorităților politice - naționale, regionale, internaționale - și prin rețeaua mereu crescândă de actori implicați în procesul numit în general guvernanță globală. Având în vedere procesele accelerate puse în mișcare de către forțele politice economice și tehnologice declanșate de globalizare, modalitățile tradiționale și mijloacele de rezolvare a problemelor au trebuit redefinite, după cum trebuie să admitem acum, printr-o juxtapunere a locurilor deținute de autoritatea politică - la nivel național, regional internațional - și prin rețeaua în permanentă creștere a actorilor implicați în procesul general numit, guvernanță globală. Considerând ca fiind trecută cea mai rea perioadă a ultimei crize economice, prezenta lucrare încearcă să examineze în ce măsură aceasta a influențat guvernanța globală*

Cuvinte cheie *criză economică, guvernanță globală, G8, G20, IMF, World Bank*

ROLUL FACTORULUI GEOPOLITIC ÎN FORMAREA AUTONOMIEI GĂGĂUZE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Natalia PUTINĂ

Rezumat. *Scopul cercetării noastre este de a reflecta implicarea factorului geopolitic în procesul etno-politic în cadrul Republicii Moldova. Regiunile estice și sudice ale acestui stat reprezintă o mare concentrare și o diversitate a minorităților naționale/etnice. Existența statelor care patronează minoritățile împreună cu backgroundul geopolitic generează descreșterea impactului în structura teritorială și politica etnică a statului moldovean.*

Această lucrare va începe prin sublinierea unor aspecte generale și istorice legate de istoria acestei regiuni. De asemenea, va analiza formarea autonomiei găgăuze în Moldova în contextul strategiilor geopolitice ale statelor care le patronează sau a statelor interesate să aibă o influență în Republica Moldova. Înțelegând specificul contextului etno-politic al instituționalizării autonomiei teritoriale găgăuze este esențial să identificăm principalii vectori de influență: Comrat-Tiraspol-Moscova și Comrat-Ankara, și natura relațiilor lor.

Cuvinte cheie: *geopolitică, vectori geopolitici, conflict etno-politic, autonomie teritorială, Găgăuz*

„JUCĂTORII PUTERII” ÎN SISTEMUL RELAȚIILOR POLITICE ÎN SPAȚIUL POST-SOVIETIC (CAZUL TRANSNISTRIA)

Nicolai ȚVEATCOV

Rezumat. *Sfârșitul secolului XX a fost marcat de schimbări dramatice în contextul geopolitic care a fost generat, mai întâi de toate, de colapsul URSS. Confruntările politice care au însoțit procesul colapsului URSS au cauzat la începutul anilor 90 conflicte violente la periferia fostului Imperiului sovietic (în Republica Moldova, de exemplu). Drumul urmat de republica Moldova din 1992 până în 2003 pentru rezolvarea acestui conflict s-a redus la negocieri cu administrația separatistă transnistriană și la semnarea unui mare număr de documente cu participarea Federației Ruse, a Ucrainei și a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). După unele evenimente (de exemplu, refuzul semnării „Memorandumului Kozak”) formatul negocierii a fost schimbat, Doi noi negociatori, cei ai SUA și Uniunii Europene au fost implicați în proces; ei au exprimat pozițiile și interesele lor, au oferit noi viziuni. Conflictul transnistrian a atins un nivel internațional și a fost discutat cu Consiliul Europei, Comisia Europeană și alte organisme internaționale fapt care avut un rol important în politicile de soluționare a conflictelor.*

Cuvinte cheie: *Transnistria, procese de negociere, OSCE, Rusia, SUA, Ucraina*

DIFERENȚIERI REGIONALE, AGLOMERĂRI ȘI CLUSTERE (TEORIE ȘI STUDIU DE CAZ A NOILOR STATE MEMBRE ALE UE)

Josef ABRHÁM, Lucie RYSOVÁ

Rezumat. *Economiile noilor state membre ale UE au suferit schimbări de seamă în ultimele două decenii, schimbări care se manifestă semnificativ, chiar și la nivel regional. Transformarea economiilor statelor din Europa Centrală și de Est a fost, la nivel regional, puternic legată de diferite tendințe. În toate noile state membre s-a manifestat, de la începutul anilor 90 până în prezent, o adâncire a disparităților regionale la nivel economic. Pe lângă schimbări în localizarea GDP, a fost de asemenea o schimbare în structurile de business. Gruparea firmelor în sectoare de dezvoltare a industriei și serviciilor a determinat modificarea structurilor regionale de pe teritoriul noilor state membre ale UE. Scopul acestui studiu este de a clarifica situația prezentă și tendințele diferențierii regionale și ale aglomerărilor (clustere regionale) în noile state membre ale UE.*

Cuvinte cheie: *noi state membre, disparități regionale, clustere regionale*

CONTRIBUȚII ALE INSTITUTULUI DE STUDII EUROREGIONALE ORADEA-DEBRECEN LA TRANSFORMAREA GRANIȚEI ÎNTR-O ZONĂ DE CUNOAȘTERE ȘI DEZVOLTARE

Ioan HORGA, István SULI-ZAKAR

Rezumat. *Folosind granița maghiaro-română ca un exemplu solid, acest studiu va încerca să demonstreze cum granițele s-au schimbat din frontiere închise, exclusive în frontiere inclusive, permeabile, deschise. Am subliniat contribuțiile științifice ale autorilor români și maghiari, și am pus un accent deosebit pe membrii Institutului de Studii Euroregionale Debrecen-Oradea, pe Centrul European de Excelență „Jean Monnet”, precum și pe proiectele dezvoltate în parteneriat. Aceste contribuții au creat un anumit nivel de expertiză în dezvoltarea cooperării transfrontaliere care ar putea fi transferată în beneficiul unor situații similare, care au apărut odată cu extinderea UE spre Est, de exemplu frontiera de Est a Uniunii Europene, sectorul slovaco-maghiaro-ucrainiano-româno-moldovean.*

Cuvinte cheie: *granița româno-maghiară, frontieră, IERS, frontiera estică a UE, cooperarea transfrontalieră*

COMPETENȚE OFERITE DE PROGRAMUL DE STUDII UNIVERSITARE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII EUROPENE – ARGUMENT PENTRU CALITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ROMÂNESC, publicat în Anale, nr.2, 2010

Florentina CHIRODEA

Rezumat. Pentru a face față provocărilor impuse de o societate concurențială, trebuie să fi competitiv, adică să satisfaci cerințele clienților la cele mai înalte standarde. Învățământul superior nu face excepție de la nevoia de calitate, pregătirea generațiilor viitoare de specialiști capabili să facă față solicitărilor multiple ale societății actuale, depinzând în mare măsură de calitatea ofertei și prestației educative. În acest context, deținerea competențelor absolvenților de studii universitare de licență ocupă un loc important în determinarea calității ofertei educaționale. Chiar dacă acest proces este încă la început în România, pași importanți au fost făcuți pentru elaborarea Cadrului Național al Calificărilor. La rândul său, Cadrului Național al Calificărilor pentru învățământul superior trebuie să se alinieze la cerințele impuse de standardele ocupaționale naționale și chiar europene. Pornind de la cele două concepte teoretice care stau la baza întregului proces de deținere a competențelor, calitatea programelor universitare de licență și standardele ocupaționale, ne propunem să analizăm demersul colectivului Catedrei de Studii Europene și Relații Internaționale din cadrul Universității din Oradea, de stabilire a competențelor pentru absolvenții programului de studii universitare de licență Relații internaționale și studii europene. Procesul, este interesant și complicat deoarece relațiile internaționale și studiile europene sunt două domenii interdisciplinare, la finalul său rezultând un set de abilități și competențe care trebuie să fie compatibile cu cele mai exigente standarde europene.

Cuvinte cheie: calitate, învățământ superior, abilități și competențe, bune practici

STUDIILE DESPRE UE ÎN CAUCAZUL DE SUD

Mariana BUDA, Maka KHVEDELIDZE

Rezumat. Obiectivul acestui articol este examinarea provocărilor pe care le impun studiile despre UE în Caucazul de Sud în funcție de procesul de integrare europeană ca strategii politice și geopolitice ale regiunii ce pot fi considerate ca o platformă sau o "cerință obligatorie" pentru dezvoltarea și implementarea cu succes a Studiilor despre UE. O atenție aparte este acordată obiectivelor și instituțiilor orientate spre dezvoltarea studiilor despre UE.

Cuvinte cheie: Studii europene, Caucazul de Sud, Politica europeană de vecinătate, Plan de acțiune

TRĂSĂTURI CARACTERISTICE ALE POLITICILOR DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ÎN BIHOR ÎN CONTEXT NAȚIONAL ȘI EUROPEAN

Floare CHIPEA, Simona STANCIU

Rezumat. Acest articol conține o analiză a politicilor de sănătate din Bihor comparate atât cu cele naționale cât și cu cele din țările UE, luate ca model dar și țintă către care aspirăm în calitate de țară recent aderată la Uniune. Trebuie menționat că analiza folosește indicatori cantitativi și surse statistice. Lucrează cu ideea unei corelații directe între dezvoltarea economică și modelul social adoptat pe de o parte și calitatea mediului medical, pe de altă parte. Concluzia finală la care am ajuns este aceea că și după anul 2000, România a investit sume mici în sistemul de sănătate publică în comparație cu cele mai dezvoltate țări europene este că, chiar la sfârșitul anului 2000, România a investit sume reduse în sănătatea publică în comparație cu țările dezvoltate europene, fapt pentru care indicatorii calitativi vizând sănătatea publică s-au poziționat sub media celor europeni. Se poate de asemenea estima că în perioada de criză economică și socială care se apropie precaritatea resurselor va influența negativ indicatorii de sănătate și de calitate a vieții populației.

Cuvinte cheie: model social, dezvoltare socială, politici de sănătate, rata generală a mortalității, mortalitatea infantilă, durata de viață